EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 28. 9. 2026
COM(2026) 508 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o dostupnosti ekologického rastlinného množiteľského materiálu, zvierat z ekologických chovov a bielkovinového krmiva z ekologickej poľnohospodárskej výroby na trhu Únie v súlade s článkom 53 ods. 7 nariadenia (EÚ) 2018/848

{SWD(2026) 284 final}

1. Úvod

V tejto správe sa skúma dostupnosť ekologického rastlinného množiteľského materiálu, zvierat z ekologických chovov vrátane mládok a bielkovinového krmiva z ekologickej poľnohospodárskej výroby určeného na výživu hydiny a ošípaných na trhu EÚ. Správa sa prijíma v súlade s článkom 53 ods. 7 nariadenia (EÚ) 2018/848 o ekologickej poľnohospodárskej výrobe a označovaní produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby (ďalej len „nariadenie o ekologickej poľnohospodárskej výrobe“)[1], ktoré sa uplatňuje od 1. januára 2022.

Spoluzákonodarcovia požiadali o vypracovanie tejto správy s ohľadom na postupné rušenie výnimiek týkajúcich sa používania neekologického rastlinného množiteľského materiálu, hydiny z neekologického chovu, hospodárskych zvierat z neekologického chovu na účely plemenitby, ako aj bielkovinového krmiva z neekologickej poľnohospodárskej výroby pre hydinu a ošípané. Komisia bola vyzvaná, aby „zvážila dostupnosť takéhoto materiálu v biokvalite na trhu Únie na základe údajov o dostupnosti ekologického materiálu zozbieraných prostredníctvom databázy a systémov zriadených členskými štátmi“ päť rokov odo dňa začatia uplatňovania nariadenia o ekologickej poľnohospodárskej výrobe. Správa by sa mala zaoberať dostupnosťou týchto materiálov a príčinami prípadne obmedzeného prístupu prevádzkovateľov ekologickej poľnohospodárskej výroby k týmto materiálom.

Komisia pri vypracúvaní tejto správy zohľadnila údaje zozbierané v súlade s článkom 26 nariadenia o ekologickej poľnohospodárskej výrobe, ako aj informácie o výnimkách a povoleniach uvedené v článku 53 ods. 6, ktorými sú:

a) informácie uvedené v databáze o rastlinnom množiteľskom materiáli podľa článku 26 ods. 1, ako aj informácie uvedené v systémoch zberu údajov o zvieratách podľa článku 26 ods. 2 a prípadne v systémoch zberu údajov o mládkach podľa článku 26 ods. 3;

b) informácie o výnimkách udelených v súvislosti s rastlinným množiteľským materiálom v súlade s časťou I bodom 1.8.5 prílohy II a s časťou II bodmi 1.3.4.3 a 1.3.4.4 prílohy II a

c) informácie o dostupnosti bielkovinového krmiva z ekologickej poľnohospodárskej výroby pre hydinu a ošípané na trhu Únie a o povoleniach na používanie bielkovinového krmiva z neekologickej poľnohospodárskej výroby pre mladé ošípané a hydinu udelených v súlade s časťou II bodom 1.9.3.1 písm. c) a bodom 1.9.4.2 písm. c) prílohy II.

Okrem toho sa vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) 2020/464[2] zaviedli požiadavky na poskytovanie údajov členskými štátmi a v rokoch 2023 až 2025 sa postupne využívali vzory

[1] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848 z 30. mája 2018 o ekologickej poľnohospodárskej výrobe a označovaní produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 834/2007 (Ú. v. EÚ L 150, 14.6.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/848/2025-03-25/oj).

[2] Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2020/464 z 26. marca 2020, ktorým sa stanovujú určité pravidlá uplatňovania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848, pokiaľ ide o dokumenty potrebné na spätné uznanie období na účely konverzie, o výrobu produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby

dostupné prostredníctvom informačného systému pre ekologické poľnohospodárstvo (OFIS). V dôsledku rozdielov v údajoch, ktoré členské štáty poskytli v priebehu príslušných troch rokov, sa však znižuje spoľahlivosť štatistickej analýzy. Údaje členských štátov za roky 2022 až 2024[3] sú uvedené v priloženom pracovnom dokumente útvarov Komisie.

2. Ekologický rastlinný množiteľský materiál

S cieľom podporiť rozvoj ekologického šľachtenia sa nariadením o ekologickej poľnohospodárskej výrobe zaviedli nové ustanovenia týkajúce sa ekologického rastlinného množiteľského materiálu tak, že sa v ňom vymedzili ekologické odrody a ekologický heterogénny materiál vhodný pre ekologickú poľnohospodársku výrobu. Zároveň sa ním ukončili výnimky týkajúce sa používania neekologického rastlinného množiteľského materiálu (31. december 2036)[4].

Veľká rozmanitosť rastlinného množiteľského materiálu je pre ekologické poľnohospodárstvo nevyhnutná, aby sa zabezpečila potrebná adaptácia na meniace sa tlaky a podmienky, pričom na druhej strane je výroba ekologického rastlinného množiteľského materiálu z technického hľadiska náročnejšia než konvenčná výroba z dôvodu obmedzeného používania pesticídov a hnojív (pracovný dokument útvarov Komisie, oddiel I.7).

Rozsah databáz slúžiacich na zber informácií o dostupnosti ekologického rastlinného množiteľského materiálu [existujúceho podľa predchádzajúceho legislatívneho rámca upravujúceho ekologickú poľnohospodársku výrobu, najmä nariadenia Komisie (ES) č. 889/2009][5] bol rozšírený zo semien a sadbových zemiakov na všetky druhy vegetatívneho rastlinného množiteľského materiálu.

Podľa nariadenia o ekologickej poľnohospodárskej výrobe musia ekologickí poľnohospodári používať ekologický rastlinný množiteľský materiál[6]. Iba v prípadoch, keď z oficiálnych údajov vyplýva, že potreby prevádzkovateľov nemožno uspokojiť objemami ekologického rastlinného množiteľského materiálu a rastlinného množiteľského materiálu z konverzie[7] dostupného na trhu, môžu príslušné vnútroštátne orgány za určitých podmienok udeliť výnimky na používanie neekologického rastlinného množiteľského materiálu. V súlade s časťou I bodom 1.8.5.6 prílohy II k nariadeniu o ekologickej poľnohospodárskej výrobe musia príslušné vnútroštátne orgány vypracovať úradný zoznam druhov, poddruhov alebo odrôd, pre ktoré je ekologický rastlinný množiteľský materiál a rastlinný množiteľský materiál z konverzie k dispozícii v dostatočnom

---

a o informácie, ktoré majú poskytovať členské štáty (Ú. v. EÚ L 98, 31.3.2020, s. 2, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2020/464/oj).

3 Keďže termín predloženia správy Európskemu parlamentu a Rade je 31. december 2026, informácie, ktoré členské štáty zaslali do júna 2026, zahrnuté nie sú.

4 Ďalšie informácie: pracovný dokument útvarov Komisie, oddiel I.7.

5 Nariadenie Komisie (ES) č. 889/2008 z 5. septembra 2008, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá implementácie nariadenia Rady (ES) č. 834/2007 o ekologickej výrobe a označovaní ekologických produktov so zreteľom na ekologickú výrobu, označovanie a kontrolu (*Ú. v. EÚ L 250, 18.9.2008, s. 1*, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2008/889/oj).

6 Časť I body 1.8.1 a 1.8.3 prílohy II k nariadeniu (EÚ) 2018/848.

7 V článku 10 ods. 4 nariadenia (EÚ) 2018/848 sa stanovuje, že rastlinný množiteľský materiál z konverzie sa môže umiestňovať na trh ako taký, ak bolo dodržané obdobie konverzie minimálne 12 mesiacov.

množstve (ďalej len „zoznam kategórie I“). V prípadoch, keď existuje závažný nedostatok ekologického rastlinného množiteľského materiálu, príslušné vnútroštátne orgány môžu namiesto individuálnych výnimiek udeliť ročné všeobecné výnimky pre zoznam druhov, poddruhov alebo odrôd[8].

Keďže informácie o dostupnom ekologickom rastlinnom množiteľskom materiáli a rastlinnom množiteľskom materiáli z konverzie na trhu umožňujú poľnohospodárom požiadať o výnimky v prípade nedostatočných dodávok, je nevyhnutné, aby boli tieto informácie široko dostupné.

Zo špecializovaného výskumu[9] a zhromaždených informácií žiaľ vyplýva, že v tejto oblasti sa dosiahol len malý pokrok: 17 členských štátov má zavedený nejaký typ interaktívnych databáz, ktoré umožňujú zisťovať dostupnosť rastlinného množiteľského materiálu pre konkrétne plodiny, zatiaľ čo ostatné krajiny sa rozhodli pre statické tabuľky (pracovný dokument útvarov Komisie, oddiel I.8). V dôsledku nedávnych zmien v právnych predpisoch prispôsobili členské štáty svoje predchádzajúce systémy tak, aby mohli prevádzkovatelia na dobrovoľnej báze zverejňovať informácie o svojej výrobe ekologického rastlinného množiteľského materiálu alebo rastlinného množiteľského materiálu z konverzie[10]. Vnútroštátne databázy sú nevyhnutné na podporu používania ekologického rastlinného množiteľského materiálu a rastlinného množiteľského materiálu z konverzie, ako aj na podporu elektronického spracovania výnimiek a mali by byť plne funkčné[11].

2.1. Analýzy vnútroštátnych údajov poskytnutých v súlade s článkom 53 ods. 6 nariadenia (EÚ) 2018/848

Prehľad vnútroštátnych údajov o dostupnosti rastlinného množiteľského materiálu, ako aj o individuálnych a všeobecných výnimkách sa uvádza v pracovnom dokumente útvarov Komisie, kde je rozdelený podľa hlavných skupín plodín[12]. Výsledky sú rozdelené podľa

---

8 Časť I bod 1.8.5.7 prílohy II k nariadeniu o ekologickej poľnohospodárskej výrobe.

9 *The State of organic seed in EU* (Situácia v oblasti ekologického osiva v EÚ) – https://www.liveseed.eu/wp-content/uploads/2019/12/FNL-FNL-Web-Interactive-NOV19-Booklet2-LIVESEED_web.pdf.

10 Databáza FIBL OrganicXseeds, ktorá funguje už vyše 10 rokov, bola nedávno ďalej rozšírená tak, aby zahŕňala všetky formy rastlinného množiteľského materiálu a rôzne nové funkcie, a v súčasnosti ju využíva osem členských štátov. V rámci projektu Liveseed bola vyvinutá aj Európska databáza distribútorov, ktorá umožňuje dodávateľom a prevádzkovateľom ponúkať a vyhľadávať ekologický rastlinný množiteľský materiál vo všetkých členských štátoch, ako aj vo Veľkej Británii, na Islande a vo Švajčiarsku – *EU Organic Seed Database* (Databáza ekologických osív EÚ) – LIVESEEDING.

11 Výňatok z článku od Solfanelli, F., Ozturk, E., Dudinskaya, E.C., Mandolesi, S., Orsini, S., Messmer, M., Naspetti, S., Schaefer, F., Winter, E., Zanoli, R., *Estimating Supply and Demand of Organic Seeds in Europe Using Survey Data and MI Techniques* (Odhad ponuky ekologických osív v Európe a dopytu po nich s využitím údajov z prieskumov a techník MI), *Sustainability*, **2022**, roč. *14*, s. 10761, https://doi.org/10.3390/su141710761: „*Na základe výsledkov analýzy funkčnosti databázy ekologických osív a nedávneho prieskumu uskutočneného medzi ekologickými poľnohospodármi v EÚ a vo Švajčiarsku sa potvrdzuje všeobecné očakávanie, že využívanie ekologických osív je vyššie v krajinách, kde existuje dobre fungujúca databáza ekologických osív s dobre rozvinutým odvetvím osív.*“

12 Obilniny, druhy pšenice, zelenina, sušené strukoviny z čeľade strukovinových, olejnaté semená, priemyselné plodiny, aromatické byliny a koreniny, ovocie, hrozno, olivy, okrasné rastliny, krmoviny a ich zmesi (pracovný dokument útvarov Komisie, oddiely I.3 a I.4.2).

jednotlivých členských štátov a v niektorých prípadoch sú takisto zoskupené do štyroch hlavných geografických oblastí[13].

2.1.1. Dostupnosť ekologického rastlinného množiteľského materiálu a rastlinného množiteľského materiálu z konverzie

Väčšina členských štátov poskytla iba kvalitatívne informácie, v ktorých uviedla zoznam druhov a odrôd, pre ktoré bol do ich vnútroštátnych databáz zaradený ekologický rastlinný množiteľský materiál a rastlinný množiteľský materiál z konverzie. Iba štyri členské štáty každoročne poskytovali kvantitatívne údaje o veľkom počte druhov plodín (pracovný dokument útvarov Komisie, oddiel I.1.1).

Prevádzkovatelia môžu tieto systémy využívať na dobrovoľnej báze[14], avšak viaceré členské štáty uviedli, že niektorí dodávatelia považujú kvantitatívne údaje za citlivé obchodné informácie.

V prípade určitých druhov sa ekologický rastlinný množiteľský materiál môže vyrábať vlastnou výrobou alebo sa môže získavať na základe priamych dohôd medzi poľnohospodármi a dodávateľmi: osivá z vlastnej úrody predstavujú v prípade určitých plodín (obilniny) vskutku vysoký podiel[15].

K dispozícii sú niektoré analýzy odrôd podľa skupín plodín (pracovný dokument útvarov Komisie, oddiel I.1.3), ktoré poskytujú prehľad o využívaní databáz. 12 členských štátov poskytlo vyčerpávajúce údaje o čerstvej zelenine, obilninách a pšenici, zatiaľ čo 11 členských štátov uviedlo len malý počet plodín a odrôd a päť členských štátov uviedlo údaje len za jeden rok alebo neuviedlo žiadne údaje.

Ukazovateľom zlepšujúcej sa dostupnosti ekologického rastlinného množiteľského materiálu a rastlinného množiteľského materiálu z konverzie je existencia úradného „zoznamu kategórie I“, ktorý môžu členské štáty využiť aj na zrušenie výnimiek v súlade s vývojom ponuky na trhu. Iba 12 členských štátov vypracovalo „zoznam kategórie I“, pričom počet plodín sa pohybuje v rozmedzí od 1 do 90 a ide prevažne o obilniny (pšenica) a krmoviny (pracovný dokument útvarov Komisie, oddiel I.2).

2.1.2. Výnimky podľa časti I bodu 1.8.5 prílohy II k nariadeniu (EÚ) 2018/848

[13] Stredoeurópske členské štáty EÚ: BE, CZ, DE, FR, LU, NL, AT; východoeurópske členské štáty EÚ: BG, LT, HU, PL, RO, SK; severoeurópske členské štáty EÚ: DK, EE, IE, LV, FI, SE; juhoeurópske členské štáty EÚ: EL, ES, HR, IT, CY, MT, PT, SI.

[14] Podľa nedávneho prieskumu Liveseeding len 49 % zo 140 respondentov, ktorí sú výrobcami v ekologickej poľnohospodárskej výrobe, ponúka ekologické osivá prostredníctvom vnútroštátnych databáz v EÚ – *Insights into the opportunities and bottlenecks in organic seed and plant breeding sector* (Pohľad na príležitosti a prekážky v odvetví ekologického osiva a šľachtenia rastlín) – 13. februára 2023: LiveSeeding_Presentation-Template.
Estimating Supply and Demand of Organic Seeds in Europe Using Survey Data and MI Techniques (Odhad ponuky ekologických osív v Európe a dopytu po nich s využitím údajov z prieskumov a techník MI), *Sustainability*, 2022, roč. 14, s. 10761, https://doi.org/10.3390/su141710761.

Príslušné vnútroštátne orgány môžu udeľovať výnimky, ktoré umožňujú používanie neekologického rastlinného množiteľského materiálu v ekologickej poľnohospodárskej výrobe, a to buď na individuálnej, alebo všeobecnej báze[16].

Individuálne výnimky sa môžu udeliť v súlade s podmienkami stanovenými v časti I bode 1.8.5.1 prílohy II k nariadeniu (EÚ) 2018/848 iba v týchto prípadoch:

a) ak v databáze uvedenej v článku 26 ods. 1 alebo v systémoch uvedených v článku 26 ods. 2 nie je registrovaná žiadna odroda druhu, ktorú má prevádzkovateľ v úmysle získať;

b) ak žiadny prevádzkovateľ, ktorý obchoduje s rastlinným množiteľským materiálom, nie je schopný dodať príslušný ekologický rastlinný množiteľský materiál alebo rastlinný množiteľský materiál z konverzie povolený v súlade s bodom 1.8.6 včas na výsev alebo výsadbu v situáciách, keď si používateľ objednal rastlinný množiteľský materiál v primeranom čase, aby umožnil prípravu a dodávku ekologického rastlinného množiteľského materiálu alebo rastlinného množiteľského materiálu z konverzie alebo rastlinného množiteľského materiálu povoleného v súlade s bodom 1.8.6;

c) ak odroda, ktorú má prevádzkovateľ v úmysle získať, nie je v databáze uvedenej v článku 26 ods. 1 alebo v systémoch uvedených v článku 26 ods. 2 registrovaná ako ekologický rastlinný množiteľský materiál alebo ako rastlinný množiteľský materiál z konverzie povolený v súlade s bodom 1.8.6, pričom je tento prevádzkovateľ schopný preukázať, že daným agronomickým a pôdnoklimatickým podmienkam a potrebným technologickým aspektom želanej produkcie nezodpovedá žiadna z registrovaných alternatív toho istého druhu;

d) ak je použitie daného materiálu odôvodnené na účely výskumu, terénneho testovania malého rozsahu, zachovania odrody alebo inovácie produktu a súhlas s ním vyjadrili príslušné orgány dotknutého členského štátu.

Väčšina členských štátov poskytla údaje týkajúce sa situácie opísanej v písmene c) (pracovný dokument útvarov Komisie, oddiel I.4.1). V niekoľkých ďalších členských štátoch[17] prevláda situácia opísaná v písmene a), čo svedčí o úplnej absencii ekologického rastlinného množiteľského materiálu alebo rastlinného množiteľského materiálu z konverzie.

Individuálne výnimky majú širokú geografickú variabilitu, pričom väčšina z nich sa týka čerstvej zeleniny, obilnín a krmovín (pracovný dokument útvarov Komisie, oddiely I.4 a I.6).

Pokiaľ ide o všeobecné výnimky, 15 členských štátov poskytlo kvantitatívne údaje (hoci nie všetky za tri roky) a šesť členských štátov uviedlo, že systém všeobecných výnimiek vôbec neuplatňujú[18]. Päť členských štátov[19] neposkytlo žiadne informácie o všeobecných výnimkách.

---

16 Výnimky sa musia udeľovať v súlade s požiadavkami stanovenými v časti I bodoch 1.8.5.1 až 1.8.5.7 prílohy II k nariadeniu (EÚ) 2018/848.

17 BG, CY, CZ, HR, HU, IE, LV, LT, PL, PT, SK, RO.

18 BG, CY, HR, MT, PL, SI.

19 IE, EL, CZ, HU, RO.

Na tomto základe sa vykonalo predbežné hodnotenie kvantitatívnych údajov týkajúcich sa obilnín a pšenice, z ktorého vyplynul nárast využívania všeobecných výnimiek (pracovný dokument útvarov Komisie, oddiel I.5).

Z oddielu I.3 pracovného dokumentu útvarov Komisie vyplýva, že všeobecné výnimky sa v niektorých členských štátoch môžu týkať stoviek druhov (ak sa započítavajú aj okrasné rastliny), zatiaľ čo v iných sa obmedzujú na niekoľko desiatok druhov (predovšetkým krmoviny, obilniny, zelenina, vinič a ovocné plodiny).

3. Zvieratá z ekologických chovov vrátane mládok

Hospodárske zvieratá z ekologického chovu sa musia narodiť alebo vyliahnuť a chovať v ekologických výrobných jednotkách[20].

Ekologický chov hospodárskych zvierat však trpí nedostatkom ekologicky chovaných zvierat, ktoré by slúžili na založenie alebo obnovu stád či skupín zvierat. V nariadení o ekologickej poľnohospodárskej výrobe sa stanovuje nový systém výnimiek, ktorý vychádza z informácií zozbieraných členskými štátmi o dostupnosti zvierat z ekologických chovov.

Systém takisto umožňuje prevádzkovateľom, ktorí uvádzajú na trh zvieratá z ekologických chovov, aby na dobrovoľnej báze a bezplatne zverejňovali informácie o svojich zásobách spolu so svojimi menami a kontaktnými údajmi[21].

Ak zo zozbieraných údajov vyplýva, že dopyt po zvieratách z ekologických chovov nemožno uspokojiť, príslušné vnútroštátne orgány môžu povoliť zaradenie zvierat z neekologických chovov do ekologickej výrobnej jednotky do 31. decembra 2036, a to za prísnych podmienok[22].

V prípade mládok je zavedenie takéhoto systému pre členské štáty dobrovoľné[23] a príslušné vnútroštátne orgány môžu povoliť umiestnenie hydiny z neekologického chovu do výrobnej jednotky určenej na ekologický chov hydiny za predpokladu, že mládky na produkciu vajec a hydina na výrobu mäsa majú menej ako tri dni, ak sa kŕdeľ zostavuje po prvý raz, obnovuje sa alebo sa znovu zostavuje.

V tejto správe sa analyzuje dostupnosť zvierat z ekologických chovov vrátane mládok v EÚ, ako aj výnimky udelené na zaradenie zvierat z neekologických chovov, a to na základe informácií od členských štátov.

3.1. Analýza informácií získaných od členských štátov o dostupnosti zvierat z ekologických chovov

[20] Časť II bod 1.3.1 prílohy I k nariadeniu (EÚ) 2018/848.

[21] V súlade s časťou II bodom 1.3.4.4 prílohy II k nariadeniu (EÚ) 2018/848 možno stanoviť výnimku pre zvieratá.

[22] Časť II body 1.3.4.4.1 až 1.3.4.4.4 prílohy II k nariadeniu (EÚ) 2018/848.

[23] Článok 26 ods. 3 nariadenia (EÚ) 2018/848.

Zavedenie systémov na sledovanie dostupnosti zvierat z ekologických chovov je pre členské štáty povinné až od 1. januára 2022. Počet členských štátov s funkčnými systémami pre zvieratá z ekologických chovov sa v rokoch 2023 až 2025 zvýšil. V tejto správe sa uvádza aktuálny stav zavedených systémov k júnu 2025, keď 25 členských štátov zaslalo odkazy na svoje databázy (pracovný dokument útvarov Komisie, oddiel II.1). Sú k dispozícii na stránke https://ec.europa.eu/agriculture/ofis_public/national-databases.html.

Keďže používanie tohto systému nie je pre dodávateľov zvierat z ekologických chovov povinné, údaje zasielané členskými štátmi sa značne líšia, sú často neúplné, a preto sa v správe nemôžu uvádzať konsolidované údaje na úrovni EÚ.

3.2. Analýza informácií získaných od členských štátov o dostupnosti mládok z ekologických chovov

Zber informácií o dostupnosti mládok z ekologických chovov zo strany členských štátov je dobrovoľný. Členské štáty doteraz nezaviedli takéto systémy na zber informácií, pričom vysvetľujú, že väčšina prevádzkovateľov ekologickej poľnohospodárskej výroby si potrebné mládky objednáva vopred priamo na trhu.

3.3. Analýza informácií získaných od členských štátov o výnimkách udelených na zaradenie zvierat z neekologických chovov

Všetky členské štáty zaslali údaje za príslušné tri roky. V prípade viacerých členských štátov však boli tieto údaje buď neúplné, alebo boli medzi jednotlivými rokmi nekonzistentné. Kvalita údajov sa v rokoch 2023 až 2025 zlepšila, stále ich však nie je možné agregovať za všetkých 27 členských štátov.

Z kvalitatívnej analýzy vyplýva, že vo väčšine členských štátov boli udelené výnimky na zaradenie zvierat z neekologických chovov v prípade hovädzieho dobytka, koní, oviec, kôz a ošípaných (pracovný dokument útvarov Komisie, oddiel II.3).

3.4. Analýza informácií získaných od členských štátov o výnimkách udelených na zaradenie mládok z neekologických chovov

Väčšina členských štátov predložila neúplné informácie alebo údaje vôbec nepredložila. Z kvalitatívnej analýzy týkajúcej sa mládok z neekologických chovov vyplýva, že viaceré členské štáty v roku 2022 využívali výnimky a v rokoch 2023 a 2024 prestali údaje poskytovať (pracovný dokument útvarov Komisie, oddiel II.4).

Podľa informácií získaných od Európskeho združenia pre chov hydiny na vidieku je situácia v oblasti dodávok mládok z ekologických chovov napätá. Väčšina chovných zariadení pre rodičovské zvieratá sa zameriava na konvenčný chov a len okrajovo na ekologický chov, pri ktorom i) si požiadavky na ustajnenie a umiestnenie vyžadujú rozsiahle investície a ii) prístup na voľné plochy znamená vyššie riziká pre zdravie rodičovských zvierat. Ak by sa zrušili výnimky umožňujúce zaradenie mládok z neekologických chovov, malo by to výrazný vplyv najmä na chov pomaly rastúcich línií hydiny.

4. Bielkovinové krmivá z ekologickej poľnohospodárskej výroby

4.1 Úvod

Zvieratá z ekologických chovov sa musia kŕmiť ekologickým krmivom alebo krmivom z konverzie, ktoré spĺňa ich výživové potreby a pochádza predovšetkým z poľnohospodárskych podnikov, v ktorých sú zvieratá chované, alebo z iných fariem v danom regióne[24].

V oblasti bielkovinového krmiva z ekologickej poľnohospodárskej výroby panuje silná konkurencia, pretože v ekologickej poľnohospodárskej výrobe je používanie syntetických aminokyselín zakázané[25]. Mladé ošípané a hydina majú z hľadiska stravy určité špecifické potreby týkajúce sa aminokyselín, najmä na účely rastu a dobrých životných podmienok, ktoré existujúce zdroje organických bielkovín nemusia pokryť[26].

Nedostatočné dodávky produktov z ekologickej poľnohospodárskej výroby sú problémom už od čias predchádzajúceho regulačného rámca upravujúceho ekologickú poľnohospodársku výrobu ošípaných a hydiny[27]. Preto v prípade, ak poľnohospodári nemajú možnosť získať potrebné bielkovinové krmivo z ekologickej poľnohospodárskej výroby a príslušný vnútroštátny orgán potvrdil, že bielkovinové krmivo z ekologickej poľnohospodárskej výroby nie je k dispozícii v dostatočnom množstve, je povolené používanie bielkovinových krmív z neekologickej poľnohospodárskej výroby vyrobených alebo pripravených bez chemických rozpúšťadiel a obsahujúcich špecifické bielkovinové zmesi v maximálnom podiele 5 % za obdobie 12 mesiacov pre prasiatka s hmotnosťou do 35 kg a mladú hydinu. Tieto povolenia sa môžu udeľovať do 31. decembra 2026[28].

Členské štáty poskytli informácie o dostupnosti bielkovinového krmiva z ekologickej poľnohospodárskej výroby pre hydinu a ošípané na trhu EÚ, ako aj informácie o povoleniach udelených v súlade s časťou II bodom 1.9.3.1 písm. c) a bodom 1.9.4.2 písm. c) prílohy II k nariadeniu (EÚ) 2018/848.

V tejto správe sa analyzuje dostupnosť bielkovinového krmiva z ekologickej poľnohospodárskej výroby v EÚ a povolenia udelené na použitie až 5 % bielkovinového krmiva z neekologickej poľnohospodárskej výroby pre mladé ošípané a mladú hydinu, a to na základe uvedených informácií[29].

4.2 Analýza informácií získaných od členských štátov o dostupnosti bielkovinového krmiva z ekologickej poľnohospodárskej výroby pre ošípané a hydinu

[24] Časť II bod 1.4.1 písm. a) a b) prílohy II k nariadeniu (EÚ) 2018/848.
[25] Časť II bod 1.4.1 písm. f) prílohy II k nariadeniu (EÚ) 2018/848.
[26] *Recent advances in protein and amino acid nutritional dynamics in relation to performance, health, welfare, and cost of production* (Najnovšie poznatky v oblasti výživovej dynamiky bielkovín a aminokyselín vo vzťahu k výkonnosti, zdraviu, dobrým životným podmienkam zvierat a výrobným nákladom) – ScienceDirect.
[27] Článok 43 nariadenia Komisie (ES) č. 889/2008.
[28] Časť II bod 1.9.3.1 písm. c) a bod 1.9.4.2 písm. c) prílohy II k nariadeniu (EÚ) 2018/848.
[29] Článok 53 ods. 4 nariadenia (EÚ) 2018/848.

Prehľad získaných informácií o dostupnosti bielkovinového krmiva z ekologickej poľnohospodárskej výroby pre ošípané a hydinu sa uvádza v oddieloch III.3 a III.4 pracovného dokumentu útvarov Komisie.

Hoci sa kvalita údajov v rokoch 2022 až 2024 zlepšila, značný počet členských štátov v roku 2024 neposkytol údaje o množstvách kŕmnych surovín z ekologickej poľnohospodárskej výroby použitých ako zdroj špecifických bielkovín, ktoré boli umiestnené na vnútroštátny trh pre ošípané alebo hydinu.

V roku 2024 poskytlo kvantitatívne údaje o kŕmnych surovinách z ekologickej poľnohospodárskej výroby použitých ako zdroje špecifických bielkovín a umiestnených na ich vnútroštátny trh pre ošípané len 11 členských štátov a pre hydinu len 13 členských štátov. S cieľom zozbierať tieto údaje uskutočnilo niekoľko členských štátov prieskumy medzi prevádzkovateľmi krmivárskych podnikov.

V oddiele III.2 pracovného dokumentu útvarov Komisie sa uvádza zoznam druhov bielkovinového krmiva z ekologickej a neekologickej poľnohospodárskej výroby, ktoré sa používajú na kŕmenie ošípaných a hydiny.

V oddiele II.5 pracovného dokumentu útvarov Komisie sa uvádza prehľad o tom, čo sa v jednotlivých členských štátoch považuje za „mladú hydinu“.

Komisia vykonala kvalitatívnu analýzu údajov, z ktorej vyplynulo toto:

- Zdroje bielkovinového krmiva z ekologickej aj neekologickej poľnohospodárskej výroby používaného pre mladé ošípané a hydinu sú veľmi podobné a oba druhy súperia o tie isté zdroje.
- Členské štáty udeľujú všeobecné, a nie individuálne povolenia na používanie bielkovinového krmiva z neekologickej poľnohospodárskej výroby pre ošípané a zdá sa, že nemajú presné informácie o počte chovov ošípaných, ktoré tieto povolenia využívajú (väčšina z nich neposkytla odhad počtu certifikovaných prevádzkovateľov ekologického chovu ošípaných s prasiatkami s hmotnosťou ≤ 35 kg).
- Členské štáty udeľujú všeobecné, nie individuálne povolenia na používanie bielkovinového krmiva z neekologickej poľnohospodárskej výroby pre mladú hydinu a majú odlišné chápanie toho, čo pojem „mladá hydina“ znamená.
- Väčšina poľnohospodárskych podnikov chovajúcich ošípané a hydinu s certifikátom ekologického chovu povolenia využíva.

5. Závery

V priebehu posledných rokov sa kvalita informácií, ktoré členské štáty poskytli k témam tejto správy, zlepšila. Na základe dostupných informácií však nemožno vyvodiť konečné závery o úrovni ponuky ekologických materiálov, ktoré sú predmetom tejto správy, o využívaní všeobecných a individuálnych výnimiek udelených členskými štátmi, a čo je ešte dôležitejšie, o vývoji situácie smerom k lepšiemu zásobovaniu trhu týmito kľúčovými vstupmi.

Členské štáty zaviedli systémy, v rámci ktorých môžu prevádzkovatelia umiestňujúci na trh ekologický rastlinný množiteľský materiál či rastlinný množiteľský materiál z konverzie alebo

zvieratá z ekologických chovov dobrovoľne zverejňovať podrobné informácie o svojich výrobkoch v súlade s článkom 26 nariadenia o ekologickej poľnohospodárskej výrobe. Hoci sú tieto systémy užitočné, nie vždy sú plne funkčné a ich využívanie prevádzkovateľmi je naďalej obmedzené.

5.1. Ekologický rastlinný množiteľský materiál

Napriek určitému zlepšeniu dostupnosti rastlinného množiteľského materiálu pre obilniny (pšenicu) a v menšej miere aj pre krmoviny je ponuka ekologického rastlinného množiteľského materiálu a rastlinného množiteľského materiálu z konverzie stále nedostatočná na pokrytie dopytu po tisícoch druhov a ich odrodách. Vzhľadom na nárast plochy pôdy obhospodarovanej ekologicky (z 16,9 milióna hektárov v roku 2022 na 18,1 milióna hektárov v roku 2024[30]) a na veľký počet dotknutých druhov, čo potvrdzujú aj najnovšie výskumy[31], to vyvoláva vážne obavy: „*ako to vyplynulo z predchádzajúceho projektu LIVESEED, ponuka ekologických osív vrátane ekologických osív z vlastnej úrody pokrýva v priemere* ***menej ako 50 % plochy ekologických poľnohospodárskych podnikov****, pričom medzi plodinami a krajinami existujú veľké rozdiely (Solfanelli a kol. 2021. 2022)*“, ako aj[32]: „*Celkový prehľad o súčasnom využívaní osiva v ekologickom poľnohospodárstve […] je jasnou známkou toho, že dopyt po ekologickom osive výrazne prevyšuje ponuku, najmä v regiónoch južnej a východnej Európy.*“

Vzhľadom na túto skutočnosť sú výnimky naďalej potrebné, hoci v prípade niektorých druhov by sa 12 členských štátov mohlo uplatňovaniu výnimiek vyhnúť vďaka „zoznamu kategórie I“.

Vzhľadom na aktuálne dostupné údaje môže byť potrebná komplexná štúdia ponuky a dopytu po ekologickom rastlinnom množiteľskom materiáli spolu s analýzou uplatňovania výnimiek. Mohlo by to pomôcť pri identifikácii najlepších postupov s cieľom postupne do roku 2036 výnimky zrušiť. V štúdii by sa takisto mohli identifikovať možné dôsledky úplného zrušenia všeobecných a individuálnych výnimiek, pričom pozornosť by sa zamerala na plodiny, ako sú obilniny a druhy pšenice, pri ktorých je k dispozícii väčšie množstvo ekologického rastlinného množiteľského materiálu a rastlinného množiteľského materiálu z konverzie.

---

30 *Organic in Europe – Browse latest production and market data* (Ekologické poľnohospodárstvo v Európe – Prezrite si najnovšie údaje o produkcii a trhu).

31 Liveseeding 2025: *Updated and improved roadmap/decision tree to reach 100 % organic seed* (Aktualizovaný a vylepšený plán/rozhodovací strom na dosiahnutie 100 % ekologických semien).

32 Solfanelli, F., Ozturk, E., Dudinskaya, E.C., Mandolesi, S., Orsini, S., Messmer, M., Naspetti, S., Schaefer, F., Winter, E., Zanoli, R., *Estimating Supply and Demand of Organic Seeds in Europe Using Survey Data and MI Techniques* (Odhad ponuky ekologických osív v Európe a dopytu po nich s využitím údajov z prieskumov a techník MI), *Sustainability*, **2022**, roč. *14*, s. 10761, https://doi.org/10.3390/su141710761.

5.2. Zvieratá z ekologických chovov

Údaje o zvieratách z ekologických chovov sú nové (od roku 2022) a stále nedostatočné na to, aby umožnili mať spoľahlivý prehľad o dostupnosti zvierat z ekologického chovu. Pokiaľ ide o mládky, žiadny členský štát nezaviedol systém, ktorým by sa na vnútroštátnej úrovni informovalo o dostupnosti mládok z ekologických chovov.

Z analýzy údajov zaslaných členskými štátmi vyplýva, že prevádzkovatelia ekologickej poľnohospodárskej výroby stále potrebujú dovážať zvieratá alebo mládky z neekologických chovov, aby mohli pokračovať v ekologickej živočíšnej výrobe. V záujme zjednodušenia sa nezdá primerané prijať delegovaný akt, ktorým by sa zaviedla povinnosť vytvoriť systémy na zber informácií o dostupnosti mládok z ekologických chovov a ktorým by sa udelenie výnimiek podmieňovalo existenciou takéhoto systému[33].

Vzhľadom na nedávne klesajúce trendy v ekologickom chove hospodárskych zvierat a hydiny (s výnimkou oviec)[34] sa javí ako vhodné zachovať uplatňovanie výnimiek pre ekologický chov hospodárskych zvierat a mládok do 31. decembra 2036.

5.3. Bielkovinové krmivo z ekologickej poľnohospodárskej výroby pre ošípané a hydinu

A napokon členské štáty poskytli informácie o dostupnosti bielkovinového krmiva z ekologickej poľnohospodárskej výroby pre ošípané a hydinu, ako aj o povoleniach na kŕmenie prasiatok s hmotnosťou do 35 kg a mladej hydiny krmivom obsahujúcim až 5 % bielkovinového krmiva z neekologickej poľnohospodárskej výroby**.**

Údaje sú k dispozícii za roky 2022 až 2024, sú však stále neúplné, čo bráni vypracovaniu kvantitatívneho prehľadu o dostupnosti bielkovinového krmiva z ekologickej poľnohospodárskej výroby v EÚ.

Nedostatok vhodného bielkovinového krmiva z ekologickej poľnohospodárskej výroby pre ošípané a hydinu predstavuje štrukturálny problém v odvetví ekologickej poľnohospodárskej výroby, ktorého vyriešenie si stále vyžaduje niekoľko rokov. Z kvalitatívnej analýzy údajov vyplýva, že mnohí prevádzkovatelia ekologického chovu ošípaných a hydiny stále využívajú povolenia na zaradenie malého percentuálneho podielu bielkovinového krmiva z neekologickej poľnohospodárskej výroby do stravy svojich mladých zvierat.

Hlavné zainteresované strany v odvetví ekologickej poľnohospodárskej výroby[35] sa zhodujú na tom, že na trhu EÚ v súčasnosti chýba bielkovinové krmivo z ekologickej poľnohospodárskej výroby pre ošípané a hydinu, ako aj na potrebe predĺžiť platnosť existujúcich výnimiek.

---

[33] Článok 53 ods. 3 nariadenia (EÚ) 2018/848: „*Od 1. januára 2027 je Komisia splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 54, ktorými sa mení článok 26 ods. 2 písm. b) tak, že sa rozšíri rozsah pôsobnosti informačného systému uvedeného v článku 26 ods. 2 na mládky, a časť II bod 1.3.4.3 prílohy II tak, aby sa výnimky týkajúce sa mládok zakladali na údajoch zozbieraných v súlade s týmto systémom.*“

[34] Oddiel II.2 pracovného dokumentu útvarov Komisie.

[35] FEFAC, EUWEP, ERPA, Copa-Cogeca, IFOAM Organics Europe.

Na tomto základe a so zreteľom na povinnosť uspokojovať nutričné potreby mladých ošípaných a hydiny z ekologického chovu v oblasti aminokyselín s cieľom zabezpečiť ich rast a dobré životné podmienky má Komisia v úmysle prijať delegovaný akt, ktorým sa o ďalších 10 rokov (t. j. do 31. decembra 2036) predĺži možnosť príslušných vnútroštátnych orgánov povoliť používanie až 5 % bielkovinového krmiva z neekologickej poľnohospodárskej výroby pre prasiatka s hmotnosťou do 35 kg a pre mladú hydinu.